

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 65/2018-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. marca 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Darinou Hanáčkovou, Záhradnícka 41, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 5 S 10/2014 z 12. mája 2015 v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Sžso 79/2015 z 30. mája 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. augusta 2017 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1

Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 5 S 10/2014 z 12. mája 2015 v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Sžso 79/2015 z 30. mája 2017 (ďalej aj „napadnuté uznesenia krajského súdu a najvyššieho súdu“).

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa v súdnom konaní na krajskom súde domáhal 21. januára 2014 (doplnil mailové podanie 23. januára 2014, pozn.) preskúmania zákonnosti a tiež zrušenia rozhodnutia Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny, Bratislava č. UPS/US1/SSVOPHN/BEZ/2013/31-022 z 15. novembra 2013 (ďalej len „úrad práce“), ktorým bolo zrušené nezákonné prvostupňové rozhodnutie Úradu práce sociálnych vecí a rodiny v Bratislave z 13. septembra 2013 o tom, že sťažovateľ sa nepovažuje za občana v hmotnej núdzi, nespĺňa nárok na pomoc v hmotnej núdzi a nepriznáva mu dávky a príspevky. Krajský súd vyzval úrad práce 24. marca 2014, aby sa k žalobe vyjadril. Vo vyjadrení zo 6. mája 2014 úrad práce (odbor právny) navrhoval jeho žalobu ako nedôvodnú zamietnuť a uviedol, že sťažovateľ vo veci pomoci v hmotnej núdzi produkuje ďalšie žaloby, ktoré sú vedené na krajskom súde napr. pod sp. zn. 6 S 247/2013, 6 S 241/2013, 5 S 10/2014 a podobne; pozn. bližšie pozri s. 17 a 18 v spise). K veci sa vyjadril predtým aj úrad práce (odbor pomoci v hmotnej núdzi) podaním z 25. apríla 2014 (s. 19 až 21 v spise). Napadnutým uznesením krajský súd konanie o žalobe sťažovateľa zastavil a žiadnemu z účastníkov konania nepriznal právo na náhradu trov konania. Svoje rozhodnutie krajský súd oprel aj o § 248 písm. a) a § 250d ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ako aj § 5 a § 6 ods. 2 Správneho poriadku so záverom, že rozhodnutie úradu práce je rozhodnutím, ktoré súdy podľa § 248 písm. a) OSP nepreskúmavajú, a preto bolo povinnosťou krajského súdu konanie o jeho žalobe zastaviť.

3. Proti napadnutému uzneseniu krajského súdu sťažovateľ (prevzal ho 3. júna 2015) podal 18. júna 2015 elektronickým podaním bez zaručeného elektronického podpisu odvolanie, ktoré odôvodnil dôvodmi podľa § 205 ods. 2 písm. a) OSP v spojení s § 221 ods. 1 písm. f) OSP, pretože tvrdil, že mu bola odňatá možnosť konať pred súdom, ďalej

podľa § 205 ods. 2 písm. b) OSP, pretože konanie má vadu, ktorá mohla a mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, ako aj podľa § 205 ods. 2 písm. f) OSP, pretože rozhodnutie krajského súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (č. 1. 34 v spise). Podaním z 18. júna 2015 doručeným krajskému súdu 19. júna 2015 doplnil odvolanie jeho právny zástupca. V odvolaní (č. 1. 36) uviedol: „*Ako splnomocnený právny zástupca... podávam odvolanie podľa § 205 ods. 2 písm. a), c), d) f) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok písomne proti uzneseniu Krajského súdu... Zdôvodnenie odvolania písomne doplním v dodatočnej lehote.*“ K odvolaniu bolo pripojené „*plnomocenstvo*“ na zastupovanie sťažovateľa (č. 1. 37) a listová obálka adresovaná na adresu krajského súdu (č. 1. 38).

4. Tretím podaním z 22. júna 2015 doručeným krajskému súdu 24. júna 2015 sťažovateľ písomne doplnil odvolanie a v tomto doplnení uviedol súčasne aj obširnejšie dôvody odvolania (č. 1. 39 – 44 v spise). Odvolanie proti namietanému uzneseniu krajského súdu podaním z 22. júla 2015 doporučeným krajskému súdu až 24. júla 2015 podal aj jeho právny zástupca [REDAKOVANÉ] (č. 1. 48 a 49). Najvyšší súd napadnuté uznesenie krajského súdu potvrdil a odvolanie sťažovateľa z 22. júna 2015, ako aj odvolanie jeho právneho zástupcu z 22. júla 2015 odmietol. Sťažovateľ porušenie svojich práv argumentuje tým, že „*Podmieňovanie riadne podaného odvolania splnením niektorej z podmienok ako je skutočnosť, že odvolanie má byť doplnené písomne alebo ústne do zápisnice najneskôr do troch dní. odvolanie však bolo aj sťažovateľom doplnené do 3 dní a však už z konkrétnou právnou argumentáciou a doplnené o dôvody, niekde v Občianskom súdom poriadku nie je spomenuté, že odvolanie podané elektronicky bez zaručeného elektronického podpisu má byť podané v lehote 3 dní úplne totožné podanie. Je preto neakceptovateľné a je neprípustným rozširovaním podmienok a náležitostí odvolania, ktoré vykazuje znaky svojvôle a krajného vybočenia z postupu upraveného zákonom pre rozhodovanie o odvolaní. Právo na súdnu ochranu si v materiálnom zmysle vyžaduje takú aplikáciu zákonných ustanovení o procesnom postupe všeobecného súdu, ktorá zabezpečí reálny prístup účastníka konania k súdu, a to vrátane odvolacieho súdu. A fortiori to platí v prípade, ak všeobecný súd postupoval chybné... Skutkové a právne závery uvedené v namietanom uznesení Najvyššieho súdu v časti týkajúcej sa odmietnutia podaného*

odvolania z dôvodov jeho oneskoreného podania porušujú základné právo... na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie. Dôvody, na ktorých Najvyšší súd... založil svoje rozhodnutie nemajú oporu v právnom poriadku Slovenskej republiky, v dôsledku čoho ich nemožno považovať za ústavne súladné.“.

5. V petite sťažnosti sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom vyslovil, že uznesením krajského súdu v spojení s postupom a uznesením najvyššieho súdu boli porušené jeho označené práva v bode 1, a súčasne žiadal, aby ústavný súd toto rozhodnutie najvyššieho súdu zrušil a vrátil vec najvyššiemu súdu na ďalšie konanie a priznal mu finančné zadosťučinenie v sume 4 000 € a náhradu trov konania.

II.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Cieľom predbežného prerokovania každého návrhu (vrátane sťažnosti namietajúcej porušenie základných práv a slobôd) je rozhodnúť o prijatí návrhu na ďalšie konanie alebo o jeho odmietnutí, a teda vylúčení z ďalšieho konania pred ústavným súdom zo zákonom ustanovených dôvodov. Pri predbežnom prerokovaní návrhu takto ústavný súd skúmal, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto zákonného ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj

návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

8. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

9. Ústavný súd sa však pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zaoberal otázkou, či sťažnosť nie je zjavne neopodstatnená. Súčasťou stabilizovanej judikatúry ústavného súdu je aj doktrína možných zásahov ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov vo veciach patriacich do ich právomoci. Ústavný súd predovšetkým pripomína, že je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy). Vo vzťahu k všeobecným súdom nie je prieskumným súdom ani riadnou či mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 31/05) a nemá zásadne ani oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (m. m. II. ÚS 21/96, II. ÚS 134/09). Ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Sú to teda všeobecné súdy, ktorým ako „pánom zákonov“ prislúcha chrániť princípy spravodlivého procesu na zákonnej úrovni. Táto ochrana sa prejavuje aj v tom, že všeobecný súd odpovedá na konkrétne námietky účastníka konania, keď jasne a zrozumiteľne dá odpoveď na všetky kľúčové právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Ústavný súd už opakovane uviedol (napr. II. ÚS 13/01, I. ÚS 241/07), že ochrana ústavou prípadne dohovorom garantovaných práv a slobôd (resp. ústavnosti ako takej) nie je zverená len ústavnému súdu, ale aj všeobecným súdom, ktorých sudcovia sú pri rozhodovaní viazaní ústavou, ústavným

zákonem, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 ústavy a zákonom (čl. 144 ods. 1 ústavy).

10. V súvislosti so sťažnosťami namietajúcimi porušenie základných práv a slobôd rozhodnutiami všeobecných súdov už ústavný súd opakovane uviedol, že jeho úloha pri rozhodovaní o sťažnosti pre porušenie základného práva na súdnu ochranu rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov súdnej interpretácie a aplikácie zákonných predpisov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných práv a slobôd (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07).

11. Podstatná námietka sťažovateľa spočíva v tvrdenom zásahu najvyššieho súdu do jeho základného práva na súdnu ochranu (spravodlivé súdne konanie), ktorého sa mal dopustiť tým, že odmietol jeho odvolania (tretie a štvrté ako oneskorene podané) proti namietanému uzneseniu krajského súdu, ktorým konanie o jeho žalobe zastavil, čím vzhľadom na predmet konania zasiahol aj do jeho práva na prístup k súdu (ďalšie námietky sú uvedené v bode 2 až 4).

12. Z príloh pripojených k sťažnosti a z už uvedených skutočností, ako aj z vyžiadaného spisu krajského súdu sp. zn. 5 S 10/2014 ústavný súd zistil, že najvyšší súd na námietky uvedené v prvom a druhom odvolaní sťažovateľa a jeho právneho zástupcu (č. l. 34 a 35) – podané aj podľa názoru ústavného súdu v zákonnej lehote, dal jasnú a zrozumiteľnú odpoveď vo svojom napadnutom uznesení v bodoch 21 až 27 (ktoré závery sťažovateľ dobre pozná a nijako ich v sťažnosti bližšie ani nerozporuje, pozn.). Obdobne z ústavného hľadiska nič nemožno vytknúť (sťažovateľ to v sťažnosti ani nevytýka, pozn.) záveru najvyššieho súdu ani v bode 28: *„Pre Najvyšší súd je z uznesenia krajského súdu jasné, že titulom pre zastavenie konania je aplikácia ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, konkrétne § 250d ods. 3 v spojitosti na § 248 písm. aj O.s.p., t.j. že krajský súd pri správnom výbere právneho predpisu (Občiansky súdny poriadok) použil jeho správne ustanovenia a tieto aj správne právne vyložil. Nebolo v preskúmvanej veci potrebné, aby*

krajský súd presne napadnuté rozhodnutie vymedzil, t.j. či ide o rozhodnutie predbežnej povahy, resp. o procesné rozhodnutie týkajúce sa vedenia konania, nakoľko tieto závery vyplývajú z ustálenej súdnej judikatúry (napríklad uznesenie Najvyššieho súdu sp. zn. I Sž-o-KS 245/2004 zo dňa, resp. 15. decembra 2005 sp. zn. I Sžf 86/2015 zo dňa 17. septembra 2015)...“

13. Ústavný súd obdobne preskúmal aj závery najvyššieho súdu k tomu, že tretie odvolanie sťažovateľa a štvrté odvolanie jeho právnym zástupcom boli podané oneskorene. K týmto záverom podotýka, že aj keby s nimi vecne nesúhlasil (sú bližšie uvedené v bode 8 až 19 napadnutého uznesenia a sťažovateľ ich dobre pozná), ústavný súd im z ústavného hľadiska nemá vytknúť takisto nič, pretože nie sú ani zjavne neodôvodnené a ani arbitrárne. Taktiež prislúcha iba odvolaciemu súdu (nie ústavnému súdu) posúdiť, či určitá právna argumentácia učená účastníkom konania po uplynutí lehoty na podanie odvolania (ako to bolo u sťažovateľa) bola alebo nebola súčasťou odvolacích dôvodov uplatnených v tejto lehote a v prípade negatívneho zistenia má právo na túto argumentáciu aj neprihliadať (§ 205 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku a contrario).

14. Ústavný súd konštatuje, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu s jeho výrokmi a bodmi 1 až 30 nevykazuje znaky svojvôle a výklad procesného práva (v danom prípade ešte podľa Občianskeho súdneho poriadku) všeobecným súdom nie je taký, že by zásadným spôsobom popieral účel a zmysel tejto normy (m. m. I. ÚS 23/2010, I. ÚS 528/2012 a pod). Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom najvyššieho súdu (a tiež aj krajského súdu) nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť tento právny názor svojím vlastným (m. m. II. ÚS 134/09, I. ÚS 417/08). V danom prípade tiež išlo o prieskum takého rozhodnutia úradu práce všeobecnými súdmi ktorým bolo navyše zrušené nezákonné rozhodnutie správneho orgánu voči sťažovateľovi (pozri bod 2).

15. Z uvedených dôvodov nemohlo podľa názoru ústavného súdu dôjsť k zásahu do označených práv sťažovateľa zaručených ústavou a dohovorom, preto jeho sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

16. Keďže došlo k odmietnutiu sťažnosti, ústavný súd sa ďalšími návrhmi sťažovateľa, resp. nedostatkami jeho nezrozumiteľnej a chaotickej sťažnosti – pozri bod 4 – záver písaný kurzívou, ako aj neodôvodnením jeho návrhu na priznanie finančného zadosťučinenia už bližšie nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. marca 2018